

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

Βιβλιοθήκες και ανοικτό περιεχόμενο

Ιφιγένεια Βαρδακώστα
Βιβλιοθηκονόμος, Msc
Υπεύθυνη Βιβλιοθήκης &
Κέντρου Πληροφόρησης
Χαροκόπειου Πανεπιστημίου

“Ανοιχτές Άδειες στην Εκπαίδευση”
Ενιαίος Σύλλογος Διδασκόντων
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 9/7/13

Οι τεχνολογικές εξελίξεις συνετέλεσαν στην διάχυση μεγάλου αριθμού ψηφιακού περιεχομένου με αποτέλεσμα

Οι Βιβλιοθήκες να:

- Εμπλέκονται ενεργά στη δημιουργία, στην απόκτηση και στη διαχείριση ψηφιακού επιστημονικού περιεχομένου σε ένα ευρύ φάσμα μορφών
- Διευκολύνουν την εύκολη ανάκτηση των επιστημονικών πληροφοριών
- Βελτιώνουν αλλά και δημιουργούν υπηρεσίες για την υποστήριξη της χρήσης των ψηφιακών μέσων και του ψηφιακού περιεχομένου
- Συμμετέχουν σε εθνικά προγράμματα για πρόσβαση σε ψηφιακό υλικό που άπτεται του θεματικού ενδιαφέροντος των τμημάτων των ιδρυμάτων

Ειδικότερα οι Βιβλιοθήκες...

- 1) Διαμορφώνουν πολιτικές και διαδικασίες
- 2) Συμβάλλουν στο σχεδιασμό της διεπαφής του αποθετηρίου έτσι ώστε αυτή να είναι σαφής, εύκολη στη χρήση και αποτελεσματική
- 3) Προωθούν το Ιδρυματικό Αποθετήριο (ΙΑ) στην ακαδημαϊκή κοινότητα
- 4) Ενημερώνουν την ακαδημαϊκή κοινότητα για τις οδηγίες των creative commons και τα πνευματικά δικαιώματα
- 5) Εναποθέτουν ψηφιακό περιεχόμενο στις θεματικές περιοχές των διδασκόντων
- 6) Δημιουργούν μεταδεδομένα
- 7) Εκπαιδεύουν τους χρήστες στην κατάθεση περιεχομένου στο ΙΑ αλλά και στη χρήση του
- 8) Δημιουργούν διαδικτυακά αλλά και έντυπα έγγραφα τα οποία εξηγούν και προωθούν το ΙΑ
- 9) Παρέχουν βοήθεια σε τοπικούς και απομακρυσμένους χρήστες για την αποτελεσματική χρήση του ΙΑ

(Bailey Jr, 2005)

Οι Βιβλιοθήκες παγκοσμίως επηρεαζόμενες από μια σειρά παραγόντων

- οικονομικών αιτιών (π.χ. αύξηση των συνδρομών των περιοδικών)
- πολιτικών λόγων (π.χ. χρέωση για παραχθέν έργο από χρηματοδοτούμενα προγράμματα)
- τεχνολογικών εξελίξεων (π.χ. ανάπτυξη διαδικτύου)
- επιστημονικών αιτιών (π.χ. περιορισμένη/αργή πρόσβαση σε παραγόμενα αποτελέσματα)

οι οποίες έχουν οδηγήσει τις Βιβλιοθήκες σε:

Μείωση των συνδρομών τους

συνεπώς

περιορισμό και μείωση του αναγνωστικού κοινού των επιστημονικών δημοσιεύσεων

Ανοικτές Άδειες στην Εκπαίδευση 4

Η ΒΚΠ οδηγήθηκε στην απόφαση της:

**Σταδιακής αξιοποίησης και υιοθέτησης του
κινήματος της ανοικτής πρόσβασης προς όφελος
της ακαδημαϊκής της κοινότητας**

Στόχοι της ΒΚΠ του ΧΠ

- Συγκέντρωση και διάδοση της πνευματικής παραγωγής του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου σε μια ποικιλία μορφών
- Διασφάλιση της μακροχρόνιας διατήρησης του παραγόμενου επιστημονικού περιεχομένου
- Προώθηση της ανοικτής πρόσβασης
- Καθοδήγηση και υποστήριξη των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας

Οφέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας από την Ανοικτή Πρόσβαση

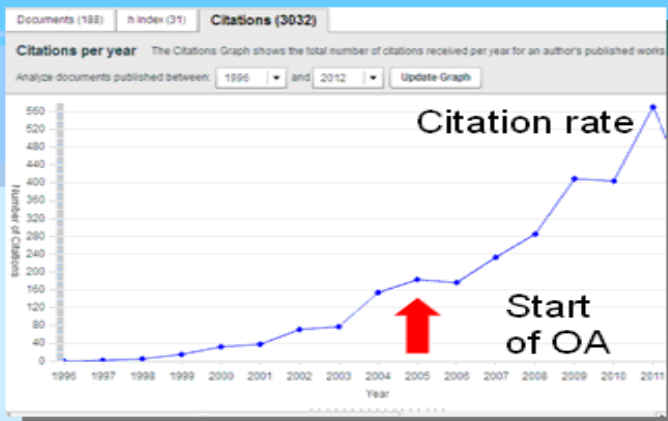
- Συγκέντρωση του επιστημονικού έργου της σε ένα σημείο
- Μεγαλύτερο ακροατήριο για τις δημοσιεύσεις των διδασκόντων
- Ευκολότερη ανάκτηση από μηχανές αναζήτησης
- Περισσότερες αναφορές για το έργο τους
- Παρακολούθηση της πορείας του έργου τους
- Αυξημένες δυνατότητες συνεργασίας και χρηματοδοτήσεων από φορείς

- Παράδειγμα βέλτιστης πρακτικής ανοικτής πρόσβασης η υιοθέτηση της υποχρεωτικής κατάθεσης των ακαδημαϊκών δημοσιεύσεων από το 2009 στο Queensland University of Technology (<http://www.library.qut.edu.au/>)
- Στο QUT παρατηρείται αύξηση της ανάκτησης των άρθρων ανοικτής πρόσβασης του επιστημονικού προσωπικού του ιδρύματος όπως φαίνεται στις επόμενες διαφάνειες

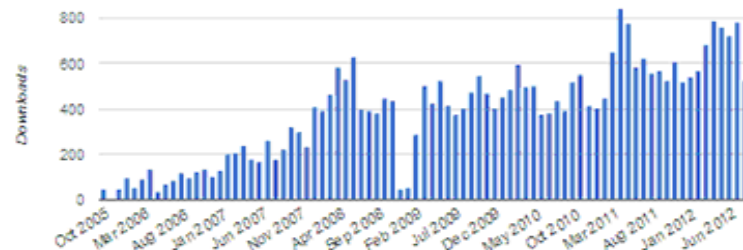
Citation Impact for a Mature Researcher (QUT)

Statistics Overview

Morawska, Lidia

Monthly OA downloads

- **Professor Lidia Morawska** (physics / environmental health) began uploading full-texts copies of her published articles in 2005
- The open access copies have been downloaded a total of 32,044 times;
- Her annual citation rate (as measured by Scopus) increased from 183 in 2005 to 570 in 2011

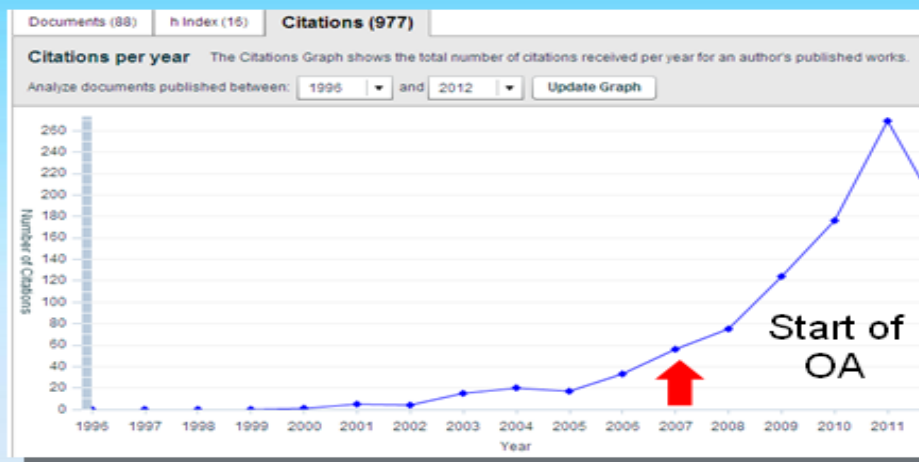
23

(Cochrane, 2012)

Citation impact for a mid-career researcher (QUT)

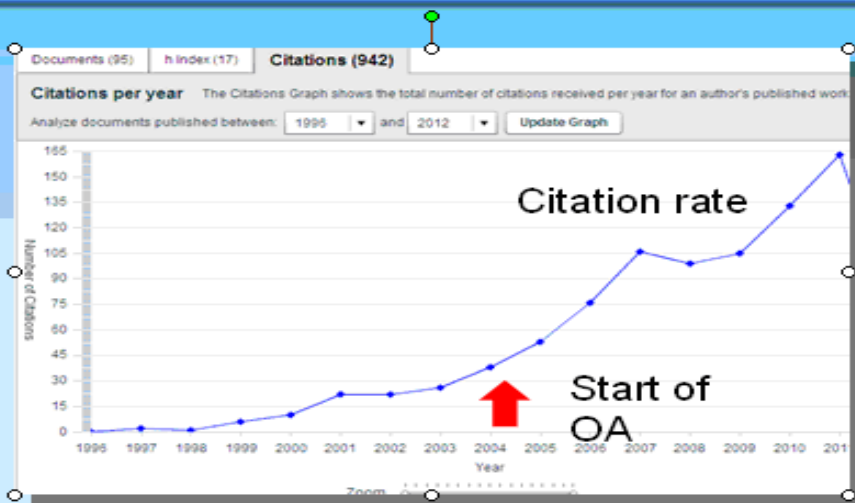
- Prof. Katherine White (Psychology) has 101 open access publications in QUT ePrints, which have been downloaded a total of 47,750 times;
- OA deposits started in 2007
- Annual citation rate (as measured by Scopus) increased from 56 in 2007 to 268 citations in 2011.

25

(Cochrane, 2012)

Citation impact in a different discipline

Monthly OA downloads

- **Martin Skitmore (construction economics/surveying) has 236 open access publications in QUT ePrints, which have been downloaded a total of 153,205 times;**
- **His annual citation rate (as measured by Scopus) increased from 53 in 2005 to 163 citations in 2011.**

26

(Cochrane, 2012)

Ενέργειες της ΒΚΠ προς την ανάπτυξη Ιδρυματικού Αποθετηρίου

Β' ΚΠΣ

- Ιδρυματικό Αποθετήριο «ΕΣΤΙΑ» (2006 -)
- Επιλογή προγράμματος DSPACE
- Συλλογές
  - ▶ «Διπλωματικών Εργασιών και Διδακτορικών Διατριβών»
  - ▶ «Γκρίζα Βιβλιογραφία άλλων ιδρυμάτων»
- Απόφαση ιδρύματος για υποχρεωτική κατάθεση εργασιών

«Ψηφιακή Σύγκλιση»

- Αναβάθμιση του Ιδρυματικού Αποθετηρίου «ΕΣΤΙΑ»

Μέσω:

- ▶ Σύγχρονης τεχνολογικής υποδομής
- ▶ Εμπλουτισμό περιεχομένου και ανάπτυξης νέων συλλογών
- ▶ Επέκταση και επικαιροποίηση των πολιτικών

Οι νέες Συλλογές που θα προστεθούν στην ΕΣΤΙΑ μέσω της Ψηφιακής Σύγκλισης θα είναι:

- Ακαδημαϊκές Δημοσιεύσεις των μελών του ιδρύματος
- Ερευνητικά Δεδομένα
- Ιστορικό Αρχείο του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
- Ιστορικοί Χάρτες
- Εκδόσεις Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
- Περιοδικό «Γεωγραφίες»

Για την επίτευξη των στόχων της η ΒΚΠ

- Συνεργάζεται στενά με το Κέντρο Πληροφορικής και Δικτύων του Ιδρύματος, το οποίο έχει την ευθύνη για την τεχνολογική υποδομή που θα χρησιμοποιηθεί
- Συμμετέχει σε σχετικές ενημερωτικές δράσεις για την ανοικτή πρόσβαση

Ενώ παράλληλα για την αποτελεσματική υλοποίηση του έργου

- **Θα αναπτυχθούν οι κατάλληλες για το ίδρυμά μας πολιτικές**
- **Θα καταγραφούν σαφείς και ξεκάθαρες οδηγίες προς τα μέλη της ακαδημαϊκής μας κοινότητας**

Η σημερινή μου παρουσία στην συνάντηση/συζήτηση αυτή σκοπό έχει:

- 1) Να ενημερώσει την εκπαιδευτική μας κοινότητα για το ρόλο των βιβλιοθηκών στην διαχείριση του ανοικτού περιεχομένου
- 2) Να ενημερώσει για τις δράσεις που έλαβε, (ήδη από τα πρώτα χρόνια ανάπτυξης των ιδρυματικών αποθετηρίων στην Ελλάδα) και συνεχίζει να λαμβάνει η ΒΚΠ
- 3) Να ενδυναμώσει τις σχέσεις συνεργασίας που διατηρεί με τα μέλη ΔΕΠ του ιδρύματος
- 4) Να αντιληφθεί τις απόψεις και τα ερωτήματα των μελών ΔΕΠ για την ανοικτή πρόσβαση και το ανοικτό περιεχόμενο

Εφαρμογή των πρώτων ενεργειών της ΒΚΠ για την ανοικτή πρόσβαση από το νέο ακαδημαϊκό έτος!

Σας ευχαριστώ πολύ
ifigenia@hua.gr

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γεωργίου, Π. «Η ανοικτή πρόσβαση στην Ελλάδα:18-1 ερωτήσεις και απαντήσεις» στο Ημερίδα "Ανοικτή πρόσβαση στην επιστημονική γνώση: Δράσεις προώθησης στα ελληνικά Α.Ε.Ι." Παν.Θεσσαλίας 14/12/12 ανακτήθηκε από http://www.lib.uth.gr/oa/files/P_Georgiou_OA_Uth_Hm_Volos_14_12_2012.pdf
- Bailey, Jr., Charles W. (2005): The Role of Reference Librarians in Institutional Repositories. *Reference Services Review* 33(3) p.259-267 DOI:[10.1108/00907320510611294](https://doi.org/10.1108/00907320510611294)
- Cochrane, T. (2012) The Institutional Open Access Mandate at the Queensland University of Technology. Mediterranean Open Access Network. Athens 6/12.